

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio 1. Cur venit in patriam & quæ ibi acta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

cellos, ad organa, qui res eas tenent, vt ministrare, scribere, canere valeant. Syrus textus etiam idem declarat *דבריהם למלכות* *debet* id ad regnum cælorum, nam particula *ל* non *ב* virtut Syrus, quæ hoc loco per *א* seu, ad, explicanda est.

Druj verba adducere opere precium puto: tum quia ex Hieronymo versum nostrum probat, tum quia nostrum interpretem à calumniatoribus vindicat. *cat. l. 3. quæst. Ebraic. c. 57.* [Recens interpret, idem] que omnium quos viderim optimus, vidit Ebraismum qui est Matth. 13. 57. voce Scriba in his verbis: *Omnis scriba doctus in regno cælorum. Sed vidit tantum; non explicauit. Explicabo ego, omnis scriba, id est, omnis sapiens, aut, omnis Magister. Nam antiqui Ebraei, sapientes quos nunc dicimus aut magistros, scribas appellabant. Vnum testem habeo, sed luculentum. Elias Germanus Thesbite: Scribae sunt, sapientes, qui alio nomine vocantur Magistri. Idem notat indiscriminatim poni SOPHER scriba pro RABBAN magister, & contrâ. Hoc significatu versus videtur Hieronymus epist. 142. Est vir quidam à quo ego plura didicisse me gaudeo, & qui Ebraicum sermonem ita elinavit, vt inter scribas eorum Chalæus existimetur. Matth. 8. scribam vocat, quem paulo ante litteratorem dixerat, qui à Græcis *μαθηματικός* nuncupatur.]*

§. 3. Noua & vetera, ad omnia ciborum, & potus generata potest referri. Thesaurus hic est penu, & apotheca boni patris familias, & prouidi. Qui omni rerum genere abundat, nam in quibusdam libris nouitas delectat, in alijs vetustas precium conciliat, vinis præsertim, ad conuiuia ergo palatum tantam ferulorum varietatem proferebat, omnes enim fere discentie videntur in conuiuio, dum alius aliud probat. Tales igitur apostoli fuere, qui omnia facti omnibus, Græcis, Barbaris, hominum ingenijs sese accommodabant, & de ingenti sapientiæ thesauro promebant, quæ diuersis essent idonea. Quod etiam magnopere diuersi hodie agendum est concionatoribus, exemplo Pauli, qui cum Iudeis ex veteri scripturâ, cum Atheniensibus ex nouâ idoli inscriptione disputat. Ridiculosos hac in re experimur hæreticos, qui cum se egregie doctos arbitrantur, si veteris & nouæ scripturæ sententias congerant: quod non monerem, nisi ipsi testes mihi essent. Wolff Musculus [Imperiti putant, eum esse doctum in regno cælorum, qui multos scripturæ locos, vsque repperit, ac uariatim inducit: & si quem audierint, qui non multos vsurpet, sed rem ipsam clarescere & persimilitudines dicat, prout putat exigere caput auditorum, eum putant non esse doctum, cum hoc ipsum sit hominis docti in regno cælorum.]

VERSVS 54.

Et veniens in patriam suam, docebat eos in Synagoga illorum, ita ut mirarentur, & dicerent, unde huic sapientia hæc, & virtutes?

QVÆSTIO I.

Cur venit in patriam, & quæ ibi acta?

Prima ratio, vt ipsis quoq; ubi educatus erat, ideoq; nomen trahebat, gratificaretur, salutemq; annuntiaret. Sabbato autem Synagoga ingreditur, quod tum Dei verbum legeretur, & de facis rebus disputationes haberentur. Hoc etiâ notandum, licet dominus ipse sabbatum coluerit, non tamē Christianos id agere voluit, ne cærimonias omnes iussas esse putemus. Vltus autem sabbati, omniumq; *Adami Conzen in Euang. Tom I.*

festorum est, vt cultus Dei augeatur, non vt inani ocio tempus transigatur.

§. 2. Magna etiam ratio erat, quod fratres eius sparserant, infamare eum & furere. Ideoq; spectatim recitet Euangelista eos admiratos dixisse. Vnde huic sapientia hæc, & virtutes. Sciebant enim Ioan. 7. 15. literas eum non didicisse. Lucas hanc historiam subiungit c. 4. 16. post ingressum in Galilæam, sed tamen indicat, non in inicio, sed postquam multa signa fecisset in Capharnaum v. 23. Quamuis multi diuersam profectiōem arbitrentur.

§. 3. Homines autem profani, cum viderent tota signa Prophetæ, ideo solum eum contemnunt, quia ciuis eorum est. Mirantur, non tamen conuertuntur. Nec grati sunt, cum ciuem ipsi suum tantum colere, & amare debuerint. Itaq; & nunc vrbs illa desijt, nec vnquam deinde nomen habuit.

VERSVS 55.

Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur Maria; & fratres eius, Iacobus & Ioseph, & Simon & Iudas: & sorores eius nonne omnes apud nos sunt?

QVÆSTIO I.

An Ioseph faber, & qualis?

§. 1. *M*atth. 6. 3. vocant eum fabrum, vtrūq; igitur dixerunt, & fabri filium, & fabrum, fabri fabri filium itaq; cum patre exercuit. Qualis faber Iosephus fuerit, incertum est: alij murarium, alij aurificem, alij ferrarium, plures tignarium fuisse arbitrantur. Græcum *τεκτων*, & Syriacum *ܟܝܬܢܐ* commune est pluribus opificijs. Quamuis autem *τεκτων* generale sit, solet tamē accipio fabro materiario, seu tignario, cum absolutē, & sine addito ponitur: Sic Xenoph. Cyrop. l. 5. *χαλκείας τε & τέκτονας & σκευτολόγους*. Vbi *χαλκείας* appellat, fabros ætarios, *τέκτονας* vero tignarios, atq; ab alijs distinguit. Confirmat hoc prisca opinio Christianorū. Nam Christianus pædagogus Libanio Philosopho querenti, quid facit fabri filius, respondet: Patere loculum Iuliano, quod apud eum diceretur, nisi de fabro tignario loqueretur. Histor. Trip. l. 6. c. 44. In Antiochiâ vir quidam adolescentiam pædagogus habitabat, eratq; illic famosissimus Sophista, Libanius impius, expectans Iuliani victoriam, habens præ oculis eius minas. Ergo interrogauit pædagogū, quasi nostram deridendo religionem. Nunc, inquit, fabri filius, quid putas agit? At ille (quod post paululum contigit) completus gratia diuina, respondit: O Sophista, creator omnium, quem tu fabri filium nominasti, loculum sepulturæ Iuliano componit. Post paucos enim dies mors illius nunciatur, &c.

Habet aliquam fabrilis ars cum arbore in quâ peccatum, & quâ peccatum expiatum est, communem analogiam, & non negligendam significationem.

VERSVS 57.

Et scandalizabantur in eo, Iesus autem dixit eis, Non est Propheta sine honore nisi in patria sua, & in domo sua?

QVÆSTIO I.

An non sit propheta sine honore nisi in patria?

Bb

§. 1. Pe-

LIBANIO
IN
EUANGELIA
CIVILIS